

1. COVID-19 KAPSAMINDA İŞ YERLERİNE YÖNELİK ALINMASI GEREKEN GENEL ÖNLEMLER

COVID-19'un ana bulaşma yolu damlacık ve temas yoluyla'dır. İş yerleri, çalışanlar ve müşterilerine COVID-19 bulaşması açısından risk oluşturabilirler.

İş yerlerinin girişine/görünür bir yerine COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili bilgilendirici afişler (el yıkama, sosyal mesafe, maske kullanımı) asılmalı ve aşağıdaki önlemler alınmalıdır. İş yerlerinin girişinde ve içeride el antiseptiği bulundurulmalıdır.

- Kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici koyulmalıdır. Bu, kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şerit olabileceği gibi, kasa, plastik duba gibi bir blokaj materyali de olabilir.

- İş yeri giriş ve çıkışlarında sosyal mesafe kurallarına (en az 1 metre) uyulmalı, girişlerde kişiler sıra ile içeriye alınmalı ve sırada durulması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.

- Çalışan ve müşteri dahil iş yerinin büyüklüğü ve özelliğine göre metrekare (4/6/8/10 metrekareye 1 kişi) başına kişi sayısı planlanarak içeriye müşteri alınmalıdır;

- 4 metrekareye 1 kişi olacak iş yerleri: Ayakkabı ve çanta satışı yapan esnaflar, bakkallar, büfe, kantin ve bayiler, kasap, manav, kuruyemişçi, balıkçı ve diğer gıda satış yerleri, kitap ve kırtasiye mağazaları, konfeksiyon, giyim mağazaları ve tuhafiyeler, kuyumcu, bijuteri ve saatçiler, oyuncak mağazaları, terzi, ayakkabı tadilat işletmeleri, kuru temizlemeciler, beyaz eşya ve mobilya mağazaları, kozmetik ve parfümeri mağazaları, akaryakıt istasyonları, elektronik ve telekomünikasyon mağazaları, elektrik, su, doğalgaz vb. tesisatçılar

- 6 metrekareye 1 kişi olacak iş yerleri: Spor salonları ve fiziksel aktivitelerin yapıldığı diğer yerler

- 8 metrekareye 1 kişi olacak iş yerleri: Müzeler, AVM'lerdeki iş yerleri, market ve süpermarketler

- 10 metrekareye 1 kişi olacak iş yerleri: AVM ve plazalar

- İş yeri girişinde/içeride uygun yerlerde müşteriler tarafından kullanılmak üzere el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya bulundurulmalıdır.

- El antiseptiğinin doluluk durumu belirli aralıklarla kontrol edilmeli ve her zaman dolu olması sağlanmalıdır.

- İş yerlerine maske takılarak girilmeli ve içeride maske takılması sürdürülmelidir.

- İş yerlerine misafir alınmamalıdır.

- Müşterilerin ürünlerle el temasını engelleyecek önlemler alınmalıdır.

- Personeli korumak için mümkünse tezgâhlar ve müşteri alanı arasına şeffaf bir bariyer yerleştirilmelidir.

- İş yeri içerisinde müşterilerin su dışında içecek ve yiyecek tüketmesine izin verilmemelidir.

- Kasa önünde müşteri bekleme yerleri arasında (en az 1 metre) olacak şekilde yer işaretlemesi yapılmalıdır.

- Müşterilerden tercihen temassız ödeme yapmaları istenmelidir.

- İş yerlerinin kafeteryaları ve kantinlerinde Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan [kantin ve kafeteryalarla ilgili uyarılar](#) dikkate alınmalıdır.

- İş yerleri içinde bulunan ofislerde Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan [ofislerde alınacak korunma önlemleri](#) ile ilgili uyarılar dikkate alınmalıdır.

• İş yerlerinin temizliğinde, iş yerlerinin havalandırılmasında Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan "[COVID-19 Kapsamında Klima/iklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler](#)"e uygun hareket edilmelidir.

2. COVID-19 KAPSAMINDA İŞ YERLERİNDE PERSONELE YÖNELİK ALINMASI GEREKEN GENEL ÖNLEMLER

• İş yerinde 10 ve daha fazla personel çalışıyorsa COVID-19'dan sorumlu bir personel görevlendirilmelidir.

• Personelin COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri konusunda bilgilenebilmesi sağlanmalıdır.

• Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan çalışanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.

• COVID-19 tanısı alan ve tedavisi tamamlanan çalışanlar Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberindeki kurallara göre yönetilmelidir.

• Personelin tümü kuralına uygun olarak ağız ve burnu kapatacak şekilde maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirmelidir. Yeni maske takılırken eller yıkanmalı veya el antiseptiği kullanılmalıdır.

• Müşteri ile en az 1 metre sosyal mesafe korunmalıdır. Müşteriye ürünün tanıtılması, gösterilmesi gibi mesafenin korunamadığı durumlarda tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucu da kullanılmalıdır.

• Personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

• Yalancı güven hissi oluşturarak COVID-19 bulaşma riskini arttırabileceği için, temizlik personeli, bulaşık yıkayanlar, et ve et ürünleri ile paketlenmemiş gıda satışında çalışan personel haricindeki çalışanların eldiven kullanımı önerilmemektedir. Personel eldivenli iken herhangi bir yere dokunmamalıdır.

• Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp iş yerindeki çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

• Personel dinlenme alanlarında en az 1 metrelik sosyal mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir. Yemek yerken ya da su/çay/kahve içerirken, maske çıkarılacağı için bunun yapıldığı kapalı alanda Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan [kantin ve kafeteryalarla ilgili uyarılar](#) dikkate alınmalıdır.

• Güvenlik görevlileri için "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan güvenlik görevlileri ile ilgili uyarılar dikkate alınmalıdır.

3. COVID-19 KAPSAMINDA İŞ YERLERİNDE MÜŞTERİLERE YÖNELİK ALINMASI GEREKEN GENEL ÖNLEMLER

• Müşterilerin iş yerinin girişinde görünür bir yere asılmış olan ve içeride uyulması beklenen kuralları açıklayan bilgilendirmeyi okuması sağlanmalıdır. Bu bilgilendirme afişinde; ateşi 38 °C'dan yüksek olanlarla öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya teması olanlar içeri alınmayacağı, COVID-19 belirtileri olanların da sağlık kurumuna gitmeleri gerektiği bilgileri yer almalıdır.

• Müşterilerden iş yerine grup halinde girmemeleri istenmelidir.

• Müşteri iş yerine girdiğinde alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'ük alkol içeren kolonya kullanılmalıdır.

• Müşteriler, diğer müşteriler ve çalışanlar ile aralarındaki sosyal mesafeyi korumaları hususunda uyarılmalıdırlar.

• Müşteriler iş yerlerinde ağız ve burnu tamamen kapatacak şekilde kuralına uygun maske takmazdır. Bu tip yerler ve genel olarak toplum içinde bez maske takılması yeterlidir. Bunu yaparken bez maske kuranımı kurallarına uyulmalıdır.

• Müşteriler satışa sunulan paketi olmayan ürünlere seçme amacıyla dokunmamak, iş yerinde bu konuda alınan önlemlere uyulmalıdır.

• Müşteriler iş yeri içinde mecbur kalmadıkça yüzeylere ve ürünlere dokunmamalıdır. Dokunulduğunda el antiseptiği veya en az %70'ük kolonya kullanılmalıdır.

4. COVID-19 KAPSAMINDA İŞ YERİ VE KURUM/ KURULUŞLARIN YEMEKHANE VE DİNLENME ALANLARINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19'un ana bulaşma yolu virüsü taşıyan kişinin konuşma, öksürme ve hapşırması sırasında ortaya çıkan damlacıklar yolu ile olur. Damlacıklarla kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağız, burun ya da gözlere dokunulması ile de hastalık bulaşabilir. Bu nedenle el hijyeninin yanı sıra, ellerin sık temas ettiği yüzeylerin temizlik ve dezenfeksiyonu salgının kontrolü için önemlidir.

4.1. Genel Önlemler

- Yemekhane ve dinlenme alanlarının girişlerine COVID-19 ile ilgili alınması gereken önlemleri içeren afişler asılmalıdır.
- Yemekhane ve dinlenme alanlarının girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.
- Yemekhane ve dinlenme alanlarında sosyal mesafe kuralları göz önünde bulundurulmalı, bekleme sıraları için 1 metrelik güvenlik şeritleri yerlere yerleştirilmeli, yemekhanede fiziksel mesafeyi belirleyen uygun işaretlemeler yapılmalı ve çalışanların buna uymaları sağlanmalıdır.
- Yemekhane ve dinlenme alanlarında yeme ve içme dışında maske takılmalıdır.
- Maskeler çıkarılırken Lastiklerinden tutulmalı, dış yüzeyine dokunulmamalı, maske Lastiklerinden tutularak takılmalıdır.
- Yemekhane masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metrede olacak şekilde (tercihen 2 metre) düzenleme yapılarak çapraz bir şekilde oturmalıdır.
- Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanmalı, çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilmelidir.
- Yemeğin yemekhane dışında bir yerde yenilmesi durumunda yemek yiyenler arasında en az 1 metre mesafede bulunması sağlanmalıdır.
- Ortak kullanımda bulunan zeytinyağı, Limon sosu, nar ekşisi vb. ürünler kaldırılmalı, tuz ve baharatlıklar tek kullanımlık şekilde verilmelidir.
- Ekmekler paketli rol ekmek şeklinde verilmelidir.
- Yemek servisinde kullanılan tüm araç gereçler her kullanım sonrasında yıkanmalı ve bir sonraki kullanıma kadar temiz bir yerde muhafaza edilmelidir.

4.2. Ortam Havalandırması, Temizliği ve Dezenfeksiyonu

- Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/Lavabo olanağı sağlanmalı ve el yıkama alanları artırılmalıdır.
- Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkân veren düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yemekhane ve dinlenme alanları kapı ve pencereler açılarak yeterli ve düzenli havalandırılmalı ve günlük temizliği su ve deterjanla yapılmalıdır.
- Yemekhanenin temizliği her yemekten sonra yapılmalı, eller ile sık dokunulan yüzeylerin temizlik ve dezenfeksiyonu için su ve deterjan ile temizlik yapıldıktan sonra 1/100 oranında sulandırılmış (5 Litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu tuvaletler ve Lavaboların temizliği sık yapılmalı, temizlik sonrası 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas N07681-52-9) dezenfeksiyon amaçlı kullanılmalıdır.

• Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir. <http://z/cbs.cevresaglik.gov.tr/cevresaglik/biyosidal/dezenfektan.aspx>

5. COVID-19 KAPSAMINDA HALKA AÇIK ALANLARIN TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYONU

COVID-19'un ana bulaşma yolu virüsü taşıyan kişinin konuşma, öksürme ve hapsirması sırasında ortaya çıkan damlacıklar yolu ile olur. Damlacıklarla kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağız, burun ya da gözlere dokunulması ile de hastalık bulaşabilir. Bu nedenle el hijyeninin yanı sıra, ellerin sık temas ettiği yüzeylerin temizlik ve dezenfeksiyonu salgının kontrolü için önemlidir.

5.1. Tanımlar

Temizlik: Yüzeylerden gözle görünen kirin uzaklaştırılması işlemidir. Tek başına mikroorganizmaları öldürmemekle birlikte, virüs dahil tüm mikroorganizmaların miktarını azaltarak enfeksiyon riskini azaltır.

EL Hijyeni: El yıkama veya el antiseptisi işlemlerini içerir.

Dezenfeksiyon: Cansız yüzeyler üzerindeki hastalık yapan mikroorganizmaların çoğunun öldürülmesi işlemidir. Dezenfeksiyonun etkinliği ancak öncesinde temizlik yapıldığında sağlanabilir.

Dezenfektan: Cansız yüzeylere uygulandığında mikroorganizmaların (bakteri, virüs, mantar) çoğunu öldüren ürünlerdir.

Antisepti: Canlı dokulardaki patojen mikroorganizmaların öldürülmesi işlemidir. **Antiseptik:** Canlı dokulardaki patojen mikroorganizmaların öldüren kimyasal maddelerdir.

Sterilizasyon: Mikroorganizmaların tamamının öldürülmesi işlemidir.

5.2. Yer ve Yüzeylerin Temizlik ve Dezenfeksiyonu

Oteller, alışveriş merkezleri, okullar, bankalar, toplu taşıma araçları ve benzeri halka açık alanlarda; elle sık dokunulan yüzeyler (sifonlar, musluklar, kapı kolları, kapı zilleri, oyun alanları, merdiven tırabzanları, bilgisayar klavye ve fareleri, okul/ derslik sıraları, yemek masaları, toplu taşıma araçlarında el tutacakları, POS cihazı, asansör-elektrik düğmeleri, telefon ahizesi, klima ve televizyon kumandası, bataryalar vb.) ve tuvaletler sık temizlik ve dezenfeksiyonu gereken yüzeylerdir.

- Halka açık alanların temizliği günlük olarak yapılmalı ve havalandırılmalıdır. Sık kullanılan alanlar daha sık temizlenmeli ve havalandırılmalıdır.
- Yer ve yüzeylerin temizliğinde nemli silme-paspaslama tercih edilmelidir. Toz çıkaran fırça ile süpürme işlemlerinden kaçınılmalıdır.
- Yer temizliğinde su ve deterjan/sabun kullanılması yeterlidir.
- Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60°C'da yıkanması önerilir. Paspas başlıkları su içerisinde bekletilmemelidir.
- Temizlik, temiz alandan kirli alana doğru yapılmalıdır.
- Eller ile sık dokunulan yüzeylerin temizlik ve dezenfeksiyonu için su ve deterjan ile temizlik yapıldıktan sonra 1/100 oranında sulandırılmış (5 Litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) veya klor tablet (ürün tarifine göre) kullanılabilir.
- Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

- Kusma, kanama vb. gibi durumlar nedeniyle yüzeylerin kan ya da vücut sıvısı ile kontaminasyonu durumunda eldiven takılarak kağıt havlu ile kirli yüzey temizlendikten sonra 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu dökülerek 5 dakika beklenmelidir. Daha sonra kirlenen yüzey paspaslanmalıdır. Kullanılan eldiven, kağıt havlu veya bezler kapaklı çöp kutusuna atılmalıdır. Çamaşır suyundan etkilenebilecek yüzeylerde eldiven takılarak kağıt havlu ile kirli yüzey temizlendikten sonra %70'lik alkol dökülüp en az 1 dakika kuruması beklendikten sonra rutin temizlik yapılmalıdır.

- Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılır. <http://z/cbs.cevresaglik.gov.tr/cevresaglik/Biyosidal/Dezenfektan.aspx>

- Halka açık alanlarda temizlikte oluşan atıklar ile kullanılmış maskeler ve diğer kişisel koruyucu ekipman evsel atık olarak toplanmalıdır.

- Yerlerin, yolların, caddelerin, sokakların ve açık havanın dezenfeksiyonunun hastalığın bulaşmasını ve yayılmasını engellemede rolü yoktur. Bu nedenle el değmeyen bu tür alanların dezenfeksiyonu gerekli değildir. Bu alanların (yerler, yollar, caddeler, sokaklar) su ve deterjanla temizliği yeterlidir. COVID-19'dan korunma kapsamında dezenfeksiyon amacıyla herhangi bir uygulama (dezenfeksiyon tüneli, dezenfektan püskürtme, dezenfektan paspası, ULV dezenfeksiyonu vb.) yapılmamalıdır. Bu tür uygulamalar insan ve çevre sağlığı açısından zararlıdır. Kullanılan kimyasal maddelere maruz kalan kişilerde başta astım atakları, alerjik deri reaksiyonları olmak üzere sağlık sorunları gelişebilir. Bu amaçla kullanılmak üzere, T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsat verilen herhangi bir kimyasal, madde yoktur.

- Temizlik ve dezenfeksiyon işlemleri sırasında kuru süpürme veya yüksek basınçlı su veya kimyasal püskürtme aerosol oluşumuna neden olduğundan bu tür uygulamalardan kaçınılmalıdır.

- Dezenfektanların fazla kullanımı uygulayıcı ve çevre için toksik olduğundan, gereksiz kullanımdan kaçınılmalıdır.

- Çamaşır suyu gibi Klorlu dezenfektanların doğrudan insan üzerine kullanımı toksik ve sakıncalıdır.

- Dezenfektanlar iyi havalandırılan alanlarda hazırlanmalı, güneş görmeyen ve serin alanlarda muhafaza edilmelidir. Çamaşır suyu, tuz ruhu, sirke gibi maddeler deterjanlarla vb. karıştırılarak kullanılmamalıdır.

5.3. Temizlik Personelinde Kişisel Koruyucu Ekipman (KKE) Kullanımı ve El Hijyeni

- Temizlik yapan personel iş forması giymeli, tıbbi maske ve eldiven kullanmalıdır.
- Maskeler nemlenmesi durumunda değiştirilmelidir. Maskeler çıkarılırken Lastiklerinden tutulmalı, dış yüzeyine dokunulmamalı, yeni maske Lastiklerinden tutularak takılmalıdır.

- Temizlik sonrası personel maskesini çıkarıp iş yerindeki çöp kutusuna atmalı, yıkanabilir bez maske kullandıysa yenisiyle değiştirmeli ve ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

- Kirli eldivenli ellerle diğer yerlere dokunulmamalı, eldivenler işlem bittikten sonra çıkarılmalı ve çöp kutusuna atılmalıdır.

- Eldiven çıkarıldıktan sonra mutlaka 20 saniye süreyle su ve sabunla yıkayarak el hijyeni sağlanmalıdır. Yıkamadığı durumlarda eller gözle görünür derecede kirli olmamak kaydıyla alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır.

- İş forması kirlendikçe ve günlük olarak yıkanmalıdır. Yoğun kirlenme olabilecek işlemlerde iş forması üzerine önlük giyilmesi önerilir.

5.4. Havalandırma ve Klima Kullanımı

- Kapalı alanı bulunan işletmelerde, kapalı alanların havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan

"Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan "[COVID-19 Kapsamında Klima/iklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler](#)"e uygun hareket edilmelidir.

5.5. Elektronik Aletler

• Klor bileşikleri bazı yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Bu nedenle ekranlı araçlar ve ilgili parçaları (klavye, fare, ortak telefon, diyafon, mikrofon vb.) dahil olmak üzere kullanılan tüm ekipmanın ve çalışma ortamının hijyeninin sağlanması amacıyla önce nemli bezle silinerek temizlenmelidir. Dezenfeksiyon için en az % 70'lik alkol kullanılmalı, yüzeyde en az 1 dakika kalması sağlanmalıdır.

- Elektronik aletler için silinebilir kılıflar kullanılabilir.

5.6. Tuvalet-Lavabolar

• Tuvaletlere el yıkama ile ilgili afişler asılmalıdır.
• Tuvaletlerde el kurutma makineleri kullanılmamalıdır. Tek kullanımlık kağıt havlu sistemine geçilmelidir.

• Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır.
• Tuvaletlerdeki bataryalar ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.
• Tuvalet giriş kapıları otomatik olmalı, otomatik kapı yoksa kapı kollarına temastan önce ve sonra kullanılmak üzere girişe el antiseptiği konulmalıdır.

• Halka açık, çok kişinin kullandığı tuvaletler ve Lavaboların temizliği sık yapılmalı, temizlik kontrolleri kayıt altına alınmalıdır. Bu alanlarda temizlik sonrası 1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas N07681-52-9) dezenfeksiyon amaçlı kullanılmalıdır.

• Toplu tuvalet alanlarındaki egzoz fanları çalışır halde tutularak bu alanların negatif basınçta tutulması sağlanmalıdır. Alafranga tuvaletleri kullandıktan sonra mutlaka kapağını kapatıp sifon çekilmelidir.

5.7. Tekstil Malzeme ve Yüzeyler

• Halı, koltuk gibi yüzeyler su ve deterjanla silinebilir veya toz kaldırmayacak özelliğe sahip makineler ile yıkanabilir. Bu amaçla sıcak buhar da uygulanabilir.

- Tekstil ürünler normal deterjanlar ile en az 60°C'da yıkanmalıdır.
- Tekstil ürünler toplanırken silkelmemelidir.

• Hastane dışı ortamlarda kullanılan eldiven, önlük, tıbbi maske ve tek kullanımlık yüz koruyucu evsel atık olup çöp kutusuna atılmalıdır. Tek kullanımlık olmayan malzeme (gözlük ve yüz koruyucu) %70'lik alkol ile dezenfekte edilerek tekrar kullanılabilir. Çok kullanımlık tekstil önlükler en az 60°C'da yıkanıp tekrar kullanılabilir.

5.8. Hastane dışı tesislerde (Okul, otel, gündüz bakım evi, işyeri vb.) bulunan bir kişinin COVID-19 tanısı alması halinde ortam dezenfeksiyonu

• Hastanın bulunmuş olduğu alanlara giriş kısıtlanır. Alanın kapısı kapatılıp camlar açılarak temizlik ve dezenfeksiyon öncesi en az bir saat (gece konaklanan odalar için 24 saate kadar) havalandırılması önerilir.

• Özellikle sık dokunulan yüzeyler başta olmak üzere çalışma alanları, tuvaletler, ortak kullanılan alanlar ve eşyalar temizlenip dezenfekte edilmelidir.

- Temizlik için tek kullanımlık bezlerin kullanılması önerilir.

• Sert yüzeylerde deterjan ile temizlik sonrası materyal uyumlu ise 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas N07681-52-9) dezenfeksiyon amaçlı kullanılabilir.

• Çamaşır suyunun koroziv etki yapabileceği yüzeylerde dezenfeksiyon amaçlı en az %70 oranında alkol kullanılabilir.

• Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir. <http://cbs.cevresaglik.gov.tr/cevresaglik/Biyosidal/De7enfektan.aspx>

• Halı, koltuk gibi yüzeyler su ve deterjanla silinebilir veya toz kaldırmayacak özelliğe sahip makineler ile yıkanabilir. Bu amaçla sıcak buhar da uygulanabilir.

• Tekstil ürünleri normal deterjanlar ile en az 60°C'da yıkanmalıdır.

• Tekstil ürünleri toplanırken silkelenmemelidir.

• COVID-19 tanısı alan kişinin tesisi ziyareti/kullanımından sonra 7 günden fazla zaman geçiyse ek önlem alınmasına gerek yoktur. Rutin temizlik işlemlerine devam önerilir.

• COVID-19 hastasının bulunduğu kapalı ortamın (otel odası, iş yeri vb.) temizliğini yapan kişi tıbbi maske takmalı, tek kullanımlık eldiven ve uzun kollu önlük giymelidir. Önlük mevcut değilse temizlik sonrası iş formasını değiştirmesi gerekir. Yüze sıçramaya neden olabilecek temizlik işleri yapılırken tıbbi maskeye ek olarak gözlük/yüz koruyucu da kullanılmalıdır.

• Temizlik işlemi bittikten sonra KKE çıkarılır, tek kullanımlık olanlar (önlük, maske, eldiven) çift poşet içerisinde çöp kutusuna atılır. Gözlük/yüz koruyucu gibi tekrar kullanılacak malzemeler %70'lik alkol ile silinerek dezenfekte edilebilir.

Halka açık ortak kullanım alanlarında temizlik ve dezenfeksiyon önerileri	
Yüzeyler	Deterjan/sabun 1/100 çamaşır suyu %70 alkol
Tuvaletler	Deterjan/sabun 1/10 çamaşır suyu
Tekstil malzeme	En az 60 °C'da deterjanla yıkama
Temizlik bezleri, paspas vb.	Tek kullanımlık veya kullanım sonrası en az 60 °C'da deterjanla yıkama veya çamaşır suyu ile dezenfekte edilip çoklu kullanım
KKE	Tıbbi maske Koruyucu önlük/iş forması Eldiven Gözlük/yüz koruyucu (COVID-19 vakasının kaldığı oda temizliğinde)
Atık yönetimi	Poşet içinde evsel atık olarak çöp kutusuna atılması

6. KURUM İÇİ DÜŞÜK KATILIMLI TOPLANTILARDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Kamu kurum ve kuruluşları ile özel iş yerlerinde yapılan kurum içi düşük katılımlı toplantılar önlem alınmadığı takdirde COVID-19 bulaş açısından risklidir. COVID-19 bulaşma riskini en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır.

6.1. Genel Önlemler

- Toplantılar, temastan kaçınmak amacıyla mümkün oldukça telekonferans yöntemiyle yapılmalıdır.
- Toplantı için mümkünse doğal havalandırması olan (pencereli) odalar tercih edilmelidir.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan toplantı odalarının havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalı, klima ve vantilatör kullanılmamalıdır.
- Toplantı salonu ve salon girişinde COVID-19 önlemleri ile ilgili bilgilendirme afişleri (el yıkama, maske kullanımı, sosyal mesafe ve toplantı salonunda uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
- Toplantı sırasında su haricinde herhangi bir şey yenilip içilmemelidir.
- Toplantı süreleri mümkün olduğunca kısa tutulmalı, toplantının uzaması durumunda ara verilmeli ve pencereler açılarak ortam havalandırılması yapılmalıdır.
- Toplantı salonlarının temizliği günlük olarak yapılmalı ve salonlar düzenli şekilde havalandırılmalıdır.
- Toplantı salonlarının temizliğinde özellikle sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, kolların dayanıldığı yerler, masalar, sandalye kolçakları) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 Litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.
- Yüzeylerin dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları da kullanılabilir.
- Temizlik yapan personel tıbbi maske ve eldiven kullanmalıdır.
- Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalıdır.

6.2. Toplantı Salonu ve Katılımcılara Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- Toplantı salonuna görevli personel dahil 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde planlama yapılmalıdır.
- Toplantı salonunda oturma düzeni her yöne en az 1 metre sosyal mesafe olacak şekilde sağlanmalıdır.
- Toplantıya katılacak kişiler toplantı boyunca mutlaka maskelerini uygun şekilde takmak ve toplantı başkanı katılımcıların toplantı boyunca maskelerini çıkarmamaları konusunda uyarıda bulunmalıdır.
- Toplantı salonunun girişinde el antiseptiği bulunmalı, kişiler toplantı salonuna girerken ve çıkarken el antiseptiği kullanılmalıdır.

- Mümkün oldukça belge ve evraklar bilgisayar sistemleri üzerinden işlem görmeli, e-imza kullanılmalıdır. Islak imza gereken durumlarda evrak sabit kalmalı ve sırayla sosyal mesafe gözetilerek evrak imzalanmalıdır. Kişiler evrakları imzalarken şahsi kalemlerini kullanmalı ve bu kalemler ortaklaşa kullanılmamalıdır.

- Toplantıdan sonra tüm katılımcıların adları ve iletişim bilgileri en az 14 gün saklanmalıdır. Bir veya daha fazla katılımcı toplantıdan sonraki 14 gün içinde COVID-19 belirtileri gösterdiğinde bu uygulama il/ilçe sağlık müdürlüğü yetkililerinin temasları izlemelerine yardımcı olacaktır.

- Eğer toplantıda bulunan biri, toplantı sonrası COVID-19 tanısı alırsa Temaslı değerlendirilmesi yapılırken, COVID-19 pozitif kişinin semptom başlangıcından önceki 48 saatten itibaren temasları değerlendirmeye alınmalı ve bu durum tüm katılımcılara bildirilmelidir. Bu kişiler maske takarak işe devam etmeli, 14 gün boyunca COVID-19 ile ilişkili olabilecek belirtiler yönünden kendilerini izlemelidir. Bu süre içerisinde COVID-19 belirtileri gösterenler il/ilçe sağlık müdürlükleri tarafından Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan COVID-19 Rehberine göre yönetilmelidir.

- Toplantı salonlarının temizliği ofis ve iş yerlerinin genel temizliğine uygun olarak yapılmalıdır.

7. GIDA DIŞI SANAYİ VE ÜRETİM TESİSLERİ İLE İLGİLİ ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İlgili işletmeler: Gıda Dışı Sanayi ve Üretim işletmeleri kapsamında belirtilen iş kolları:

- Dokuma (Tekstil) Sanayi
- Deri ve Giyim Sanayi
- Maden Sanayi
- Otomotiv ve Madeni Eşya Sanayi
- Otomobil, kamyon ve otobüs fabrikaları.
- Lokomotif ve Vagon Fabrikaları
- Gemi Tersaneleri
- Savaş Sanayi
- Kimya Sanayi
- Petrokimya
- İlaç
- Lastik
- Gübre

Çalışan sayısının fazlalığı ve yakın çalışma düzeni nedeni ile COVID-19 bulaşma riski yüksektir.

7.1. İşletmelere Yönelik Önlemler

- İşletmelerin girişine ve görünür uygun yerlerine COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kuranımı ve iş yeri içinde uyulması gereken kurallar) asılmalıdır.
- İşletmelere misafir alınmamalıdır.

7.2. Ofis ve Benzeri İş Yerlerinde Alınması Gereken Önlemler

İşletmelerde bulunan ofislerde "[COVID-19 Kapsamında Ofis ve Benzeri İş Yerlerinde Alınması Gereken Önlemler](#)"e uyulmalıdır.

7.3. Üretim Alanlarında Alınması Gereken Önlemler

- İşletmelerde sosyal mesafeyi koruyacak şekilde çalışma planı oluşturulmalıdır.
- Çalışanların sosyal mesafe kuralına (en az 1 metre) uymaları sağlanmalıdır.
- Kolay ulaşılabilir alanlarda el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Görevli personel maske takmalıdır.

7.4. Paketleme Alanlarında Alınması Gereken Önlemler

Genel olarak COVID-19 virüslerinin cansız yüzeylerde bulunabileceği gösterilmiş olmakla birlikte hastalık oluşturacak miktarda bulunmaması nedeniyle paket veya kargo ile bulaş beklenmemektedir. Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Hastalık Korunma ve Kontrol Merkezi gibi sağlık kuruluşlarının da bu konuda kısıtlaması yoktur.

- Kolay ulaşılabilir alanlarda el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Bu alanlarda çalışanların sosyal mesafe kuralına (en az 1 metre) uymaları sağlanmalıdır.

- Görevli personel maske takmalıdır.

7.5. Asansörlerde Alınması Gereken Önlemler

Asansörlerin kullanımı sınırlandırılmalı, kapasitesinin üçte biri sayıda kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir. Asansör içerisinde sosyal mesafeyi korumak amacıyla kişilerin durması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.

7.6. Yemekhane Alınması Gereken Önlemler

- Yemekhane girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.
- Yemekhane masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde (tercihen 2 metre) düzenleme yapılmalıdır.
- Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve mümkün ise aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanmalıdır. Çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilmelidir.
- Mümkünse, yemeklerin ve içeceklerin tek kullanımlık kumanya şeklinde dağıtılmalıdır.
- Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeler yapılmalıdır.
- Baharat, kurdan, tuz, kaşık, çatal, bıçak, bardak vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulması sağlanmalıdır.
- Yemekhane görevlileri kişisel hijyen kurallarına uygun davranmalı ve maske takmazdır.
- Masada yeme ve içme dışında maske takımlardır.

7.7. Dinlenme Odaları, Soyunma Odalarında Alınması Gereken Önlemler

- Bu alanların girişine el antiseptiği konulmalıdır.
- Sosyal mesafeyi sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır
- Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; çay içme molaları gruplandırılarak ve farklı saatlerde yapılmalıdır.
- Sık sık havalandırılmalıdır.
- Özellikle sık temas edilen yüzeyler (kapı ,dolap kolları ve askılar) başta olmak üzere su ve deterjanla temizlenmelidir.
- Çalışanların iş elbiseleri ile günlük kıyafetlerinin başkaları ile temas etmeyecek şekilde farklı yerlerde saklanabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılmalıdır.

7.8. Yatakhanelerde Alınması Gereken Önlemler

- Yatakhane girişlerinde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Yatakhanelerde sosyal mesafe korunmalıdır.
- Yatakhanelerde yatak ya da ranzalar en az 1 metre aralıklarla yerleştirilmelidir.
- Yatak ya da ranzaların yan yana olanlarının bir baş bir ayakucu şeklinde konumlandırılması sağlanmalıdır.
- Yatakhaneler yeterli ve düzenli şekilde havalandırılmalıdır.
- Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağı sağlanmalıdır.

7.9. Banyo ve duşlarda Alınması Gereken Önlemler

- İşletmede duş yerleri ve tuvaletlerde sosyal mesafe kuralına dikkat edilmelidir.
- Duş bataryası, musluk, sabunluk vb. elle kullanım yerine sensörlü olanların kullanımı teşvik edilmelidir.
- Duş ve tuvaletler sık aralıklarla mümkünse her kullanımdan sonra dezenfekte edilecek şekilde planlama yapılmalıdır.
- Tuvalet ve Lavabolarda su, sıvı sabun, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu bulundurulmalıdır.
- Duş, kabin ve tuvaletler kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılmalıdır.

7.10. Mescidlerde Alınması Gereken Önlemler

COVID-19 el teması ve solunum salgılarıyla bulaşmaktadır. Bu nedenle salgın devam ederken mescidlerin mümkünse kullanılmaması önerilir, normale dönüş sürecinde aşağıdaki önlemler alınmalıdır:

- Mescid girişinde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Mescide girerken maske takılmalı ve namaz esnasında da maske çıkarılmamalıdır.
- Vakit namazları bireysel kılınmalıdır. Mescid içerisinde kalabalık oluşturulmamalıdır.
- Abdest alırken ve namaz kılarken sosyal mesafeye (en az 1 metre, 3-4 adım) uyulmalıdır.
- Mescid içerisindeki Kur'an-ı kerim dahil diğer kitaplar kilitli dolaplarda bulundurulmalı, ortak kullanımı önlenmelidir.
- Ortak kullanımda olan tesbih, takke, rahle vb kaldırılmalıdır.
- Seccade kişiye özel olmalıdır.
- Mescid en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.

7.11. Servis Araçlarında Alınması Gereken Önlemler

- Servis araçları özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere su ve deterjanla temizlenmelidir.
- Servis olarak kullanılan araçların girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.
- Serviste sürücü ve çalışanlar maske takmalıdır.
- Servis araçlarının taşıma kapasitesi sosyal mesafe (en az 1metre) göz önüne alınarak planlanmalıdır.
- Servislerle transferi yapılan çalışanların servislerde yan koltuk boş kalacak ve arka arkaya gelinmeyecek şekilde çapraz düzende oturtulması sağlanmalıdır.
- Servislerin her sefer sonrası temizliği yapılmalıdır.
- Ambulansı olan işletmelerde ambulansın dezenfeksiyonu için Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberinde yer alan kurallar geçerlidir.

7.12. Çalışanlara Yönelik Önlemler

- İşletmelerde COVID-19 kontrolü amacıyla sorumlu bir görevli belirlenmelidir. Bu kişi "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu" tarafından belirlenen tercihen hekim veya sağlık personeli olmalıdır. Bu koşulun sağlanmadığı durumlarda işveren veya temsilcisi tarafından belirlenen bir çalışan COVID-19 hastalığı konusunda bilgilendirilmeli ve görevlendirilmelidir.

- Çalışanlara COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri konusunda eğitim verilmelidir.
- Çalışanlar arasında en az 1 metre sosyal mesafe olması sağlanmalıdır.
- Çalışanların tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirmelidir. Yeni maske takılırken el antiseptiği kullanılmalıdır.
- El hijyenine dikkat edilmelidir. Eller sık sık yıkanmalıdır. Ellerde görünür kirlilik olduğunda en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda ve ellerde görünür kirlilik yoksa alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir. Lavabolarda sabun ve kolay erişilebilir yerlerde alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Yapılan iş, eldiven kullanımını gerektirmiyorsa, COVID-19'dan korunmak amacıyla eldiven kullanılmamalıdır. Eldiven kullanımı gereksiz bir güven hissi oluşturarak el yıkama sıklığını azaltabilir ve ellerle bulaşma riskini artırabilir.
- Çalışanların iş yerinde kullandıkları kıyafetlerini günlük olarak değiştirmeleri sağlanmalıdır.
- Çalışanlara giriş kapısında ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateşi 38 °C'dan yüksek olanlar içeri alınmamalıdır. Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan çalışanlar işletmenin COVID-19 sorumlusu tarafından, tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- Personel çalışırken ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtiler gelişirse, işletmenin COVID-19 sorumlusu tarafından, tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- İşletmede COVID-19 tanısı alan bir çalışan olduğunda, işletme COVID-19 sorumlusu tarafından, il/ilçe Sağlık Müdürlüğüne bilgi verilmelidir.
- Temaslı takibine yönelik işlemlerde il/ilçe Sağlık Müdürlüğü personeline gereken her türlü kolaylık sağlanmalıdır.
- COVID-19 tanısı alan personelin işe dönüşü COVID-19 rehberine göre il/ ilçe Sağlık Müdürlüğü önerileri doğrultusunda gerçekleştirilmelidir.

7.12.1. Güvenlik Görevlilerini Korumaya Yönelik Önlemler

Güvenlik görevlileri, COVID-19 açısından düşük ve orta riskli alanlarda çalışmaktadır.

Bir metreden uzak temas (Düşük riskli çalışma alanı)

Güvenlik görevlilerinin yüz yüze temas olasılığını azaltmak için camlı kabinlerde bulunmaları önerilir. Böyle bir imkan yoksa, kuruma giriş yapanlarla güvenlik görevlileri arasında en az 1 metre mesafeyi sağlayacak şekilde düzenleme yapılmalıdır. 1 metreden uzak durulacaksa sadece tıbbi maske yeterlidir.

Bir metreden yakın temas (Orta riskli çalışma alanı)

Üst araması yapılacaksa 1 metreden yakın temas olasılığı vardır. Aşağıdaki kişisel koruyucu ekipmanları kullanması sağlanmalıdır.

Tıbbi maske ve gözlük/yüz koruyucu kullanılmalıdır. Bu ekipmanlar kişiye özeldir. Vücut salgılarıyla gözle görülür bir kirlenme olasılığı yoksa eldiven kullanılmamalıdır. El hijyeni sağlanmalıdır.

• Kişisel koruyucu ekipmanın uygun kullanımını konusunda eğitim verilmelidir. Önce maske sonra gözlük/yüz koruyucu takılır, çıkarılırken önce gözlük/ yüz koruyucu ve en son maske çıkarılır.

- Yukarıda kullanılması gerektiği belirtilen ekipmanlar, görevlinin aktif olarak görevini yaptığı süre boyunca kesintisiz olarak kullanılmalıdır. Maskeler nemlendikçe ve kirlendikçe yenileri ile değiştirilmelidir.

- Kişisel koruyucu ekipmanların giyilmesi ve çıkartılması sonrasında her seferinde uygun el hijyeni sağlanmalıdır. Eller en az 20 saniye su ve sabunla yıkanmalı veya el antiseptiği kullanılmalıdır.

- Eldivenin doğru kullanılması sağlanmalıdır. Değiştirilmeyen eldivenler mikrobik kirlenmeye yol açacağından çevreye dokunmamaya ve el hijyenine özen gösterilmelidir.

- Görevlinin dinlenmek üzere yerinden ayrılması halinde (çay, yemek vb.) kullanılan maske ve eldiven çıkartılmalı ve uygun şekilde çift poşetlenerek atılmalıdır. Gözlük/yüz koruyucu bir sonraki kullanıma hazırlık için %70'lik alkolle temizlenmelidir.

- Görev yerine dönülürken yeni maske ve eldiven kullanılmalıdır.

7.13. İşletmelerin Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma

- İşletmelerin her gün düzenli olarak temizlik yapılmalıdır.

- İşletmelerin özellikle sık dokunulan yüzeylerin (yürüyen merdiven bantları, kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

- Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri % 70'lik alkolle silerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

- İşletmelerde dezenfeksiyon için ULV, ozon ve dezenfeksiyon tüneli gibi yöntemler kullanılmamalıdır.

- Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp iş yerindeki çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Tuvaletlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalı, hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.

- Mescidde bulunan halılar su ve deterjanla temizlenmeli, mescid ve varsa abdest alınan yerlerin temizliğine dikkat edilmelidir. Abdest alınan yerlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalı, hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır. Mescidler havalandırılmalıdır.

- İşletmelerin varsa kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılması sağlanmalıdır.

- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan fabrika ve diğer üretim tesislerinin etkin şekilde ve dış ortamdaki havalandırması sağlanmalıdır. Havalandırma sisteminin filtrelerinin kontrolleri ve değişimleri düzenli yapılmalıdır.

- Merkezi havalandırma sistemleri dışındaki klima sistemleri kullanılmamalıdır.

- İşletmelerin dinlenme alanları ve iş yeri tuvalet pencereleri açık tutulmalıdır.

- İşletmelerde UV cihazı ile ortam dezenfeksiyonuna gerek yoktur.

7.14. Atık Yönetimi

İşletmelerde COVID-19 tanısı alan kişiler bulunduğu bu kişilere ait atıklar çift poşetlenerek evsel atıklara atılır. İşletmelerde çalışanların kullandığı kişisel koruyucu ekipmanlar evsel atığa atılmalıdır. Sağlık Bakanlığı [COVID-19 atık yönetimi](#) dokümanına uygun hareket edilmelidir.

8. COVID-19 KAPSAMINDA KREDİ YURLAR KURUMUNA BAĞLI YURLARDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19 enfeksiyonunun ana bulaşma yolu virüsü taşıyan kişinin konuşma, öksürme ve hapşırma sırasında ortaya çıkan damlacıklar yolu ile olur. Damlacıklarla kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağız, burun ya da gözlere dokunulması ile de hastalık bulaşabilir. COVID-19 bulaşma riski yurtlar gibi toplu yaşam alanlarında oldukça yüksektir. Yurtlarda enfeksiyon riskini azaltmak için COVID-19'dan korunma ve kontrol önlemlerine yurt çalışanlarının ve öğrencilerin dikkat etmesi zorunludur. Yurtlarda kalan öğrencilerin kayıtlarının iyi tutulması olgu çıkması durumunda temaslıların bulunup, yayılmanın kontrolü açısından önemlidir

8.1. Kredi Yurtlar Kurumuna Bağlı Yurtlarda Alınması Gereken Genel Önlemler

- Yurt giriş ve çıkışlarında uygun yerlerine COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve yurtlarda uyulması gereken kurallar) asılmalıdır. Yurtların girişinde ve yurt içindeki bölümlerde el antiseptiği bulundurulmalıdır. Yurtta kalan öğrencilerin ve personelin yurda giriş/çıkış gün ve saatleri kaydedilmelidir.
 - Yurtta kalacak kişi sayısı her 6 metrekareye bir kişi olacak şekilde sınırlandırılmalıdır.
 - Yurt içinde yatakhanelerin dışında yemekhane, kantin/kafeterya, okuma ve çalışma salonları, mescit, kapalı spor salonu, masa tenisi ve satranç köşesi, seminer salonları ile bazı yurtlarda berber, kuaför, bilardo, langirt salonları gibi ortak yaşam alanları bulunabilmektedir. Yurtlarda yatakhanelerde ve ortak yaşam alanlarında öğrencilerin birbirleriyle ve çalışanlarla aralarındaki sosyal mesafe en az 1 metre olacak şekilde uygulanmalıdır.
 - Yurt giriş kapısında çalışanların ve öğrencilerin ateş kontrolleri ve semptom kontrolleri yapılmalıdır. Ateş ölçen personel tıbbi maske ve yüz koruyucu kullanmalıdır.
 - Yurt girişlerinde parmak okuma sistemi vb. temasla giriş varsa kullanılmamalı veya her kuramcının kullanım öncesi alkol bazlı antiseptikle el hijyeni sağladığından emin olunmalıdır.
 - Yurt girişinde otomatik olmayan döner kapılar kullanılmamalıdır.
 - Salgın sürecinde yurtlara misafir ve ziyaretçi kabul edilmemelidir.
 - Kurye, kargo görevlisi vb. kişiler yurt içerisine alınmamalı, teslimatlar dış kapıda yapılmalıdır.
 - Yurtlarda bulunan tüm öğrenci ve çalışanlar maske takmazdır.
 - Tekerlekli sandalye ve rehabilitasyon amacı ile kullanılan araç-gerecin her kullanımdan sonra temizliği sağlanmalıdır.
 - Yurtlarda grup toplantıları veya etkinlikleri COVID-19 salgını süresince sosyal mesafe kurallarına uygun olarak havalandırma koşulları uygun olan alanlarda yapılmalıdır.
 - Yurt içi ortak alanların kullanımında ayrı katta hatta ayrı odalarda kalan öğrencilerin birlikte olmaları önlenmelidir.
 - Yurtta kalan öğrenciler arasında ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
 - Böyle bir durumda aynı odayı paylaşan öğrencilerin tıbbi maske takması sağlanır. Temaslı olanlar odalarında izole edilmeli, il/ilçe Sağlık Müdürlüğüne bildirilmelidir.
 - COVID-19 tanısı kesinleşen hastanın odası 24 saat süreyle havalandırılır ve boş tutulması sağlanmalı, sonrasında su ve deterjanla temizlenmeli, 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52- 9) içeren solüsyonla silinmezdir. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10

sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır. Bu işlemler sonrasında odaya yeni öğrenci alınabilir.

8.2. Yurt İdari Ofislerinde Alınması Gereken Önlemler

- Yurtlarda idari ofislerde masalar ve sandalyeler arası mesafenin en az 1 metre olması sağlanmalı ve çalışanlar maske takmazdır.
- Çalışma süresince el hijyenine dikkat edilmelidir.
- İdari ofislerin pencereleri açılarak odaların sık havalandırılması sağlanmalıdır. Merkezi havalandırma sistemleri bulunan yurtların havalandırması temiz hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.
- Yurtlarda bulunan ofislerde "COVID-19 Kapsamında Ofis ve Benzeri İş Yerlerinde Alınması Gereken Önlemlere uyulmalıdır.

8.3. Yatakhanelerde Alınması Gereken Önlemler

- Yurtların yurt ve blok girişleri ile genel kullanım alanlarında el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- COVID-19 kapsamında yurt yatakhanelerinde kalacak öğrenci sayısı yeniden gözden geçirilmeli ve mümkün olan en az öğrenci ile hizmet vermeye devam etmelidir.
- Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Mümkün olduğu sürece öğrencilerin oda değişikliğine izin verilmemelidir.
- Yatakhanelerde sosyal mesafenin korunmasını sağlayacak şekilde eşyaların düzenlenmesi yapılmalıdır.
- Yatakhanelerde yataklar arası en az 1 metre olmalıdır. mümkünse ranza kullanılmamalıdır.
- Yatakhaneler yeterli ve düzenli şekilde havalandırılmalıdır.
- Odalarda kalan öğrenci sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağı sağlanmalıdır.
- Ödeme noktalarında temassız ödeme tercih edilmeli veya temassız ödemelerde her kullanım öncesi öğrencinin alkol bazlı el antiseptiği ile el hijyeni sağladığından emin olunmalıdır.
- Öğrenci odalarında, aynı odada kalan öğrenciler dışında kişilerin bulunmasına izin verilmemelidir.
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve Lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılmalıdır.

8.4. Yemekhanede Alınması Gereken Önlemler

- Yemekhane girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.
- Yemekhanede sosyal mesafe kurallarına (en az 1 metre) uyulmalı, yemek sırası bekleme mesafeleri yer işaretleriyle belirlenmelidir.
- Yemekhanede masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde (tercihen 2 metre) düzenleme yapılmalıdır.
- Yemek alanlarında sosyal mesafe ve diğer kurallara uyarak düzenleme yapılır. Gerekli durumlarda yemek saatleri uzatılarak sosyal mesafe sağlanacak şekilde aynı anda kullanım seyreltilir.
- Yemek servisinde kullanılan tüm araç gereçler her kullanım sonrasında en az 60 °C de bulaşık makinesinde yıkanmalı ve bir sonraki kullanıma kadar temiz bir yerde muhafaza edilmelidir.

- Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeler yapılmalıdır.

- Ortak kullanımda bulunan zeytinyağı, limon sosu, nar ekşisi vb. ürünler kaldırılmalı, tuz ve baharatlıklar tek kullanımlık şekilde verilmelidir.

- Ekmekler paketli rol ekmek şeklinde verilmelidir.

- Yemekhane görevlileri kişisel hijyen kurallarına uygun davranmalı ve maske takmazdır.

- Masada yeme ve içme dışında maske takımlardır.

8.5. Kantin ve Kafeteryalarda Alınması Gereken Önlemler

- Yurt içinde yer alan kantin ve kafeteryalara alınacak kişi sayısı, çalışanlar ve öğrenciler dahil 4 metrekareye 1 kişi olacak şekilde olmalıdır.

- Sosyal mesafe kurallarına (en az 1 metre) uyulmalı, sıra beklenmesi gereken her yerde (iç ve dış alanlar) bekleme mesafeleri yer işaretleriyle belirlenmelidir. Öğrenci yoğunluğunun fazla olduğu kantinlerde kullanımın yoğun olduğu saatlerde gerekirse kantinde kalma süresine sınırlama getirilmelidir.

- Sıra bekleyen öğrenciler kantin dışında sosyal mesafe kurallarına göre belirlenmiş işaretlerde beklemelidir.

- Açık ürünlerin paketlenerek satılması, öğrencilerin bu ürünlere dokunmasının engellenmesi, mümkünse raflardaki ürünlerin çalışan personel tarafından öğrenciye verilmesi sağlanmalıdır.

- Öğrencilerin kasada bekleme yerleri arasında en az 1 metre olacak şekilde yer işaretlemesi yapılmalıdır.

- Öğrencilerin temassız ödeme yapması teşvik edilmelidir.

- Yurt kantinlerinde personel ve öğrenciler arasına geçici bir ayırıcı veya pencere yerleştirilmelidir.

- Yurt kafeteryaları ve kantinlerinde Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan kantin ve kafeteryalara ilgili uyarılar dikkate alınmalıdır. <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/salgin-yonetimi-ve-calisma-rehberi.html>

8.6. Okuma ve Çalışma Salonlarında Alınması Gereken Önlemler

- Okuma ve çalışma salonlarına genel olarak 4 metrekareye bir öğrenci düşecek şekilde planlama yapılmalı, içeriye alınması gereken kişi sayısı buna göre düzenlenmelidir.

- Okuma ve çalışma salonlarında sandalyeler aralarında mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenlenmelidir. Oturma düzeni yüz yüze olmamalı, çapraz oturma tercih edilmelidir. Bireyler arasında olması gereken sosyal mesafeye (en az 1 metre) dikkat edilmelidir.

- Okuma ve çalışma salonlarında öğrencilerin su dışında içecek ve yiyecek tüketmesine izin verilmemelidir.

- Okuma ve çalışma salonlarında öğrenciler, birbirleriyle yapacakları kitap alışverişi, kaynak bulma, kitap arama gibi işlemler sırasında sosyal mesafeyi korumaları konusunda uyarılmalıdırlar.

- Okuma ve çalışma alanları en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.

8.7. Kapalı Spor Salonlarında Alınması Gereken Önlemler

- Salgın süresince yurtlarda yer alan kapalı spor salonları randevu sistemiyle, sınırlı sürede sınırlı öğrenciyle çalışmaya devam etmelidir. Öğrenciler randevu saatine uymalıdır.
- Spor salonlarında uyulması gereken kurallar salonun girişine asılmalıdır.
- Spor salonundaki kişi sayısı her 6 metrekareye bir kişi olacak şekilde sınırlandırılmalıdır.
- Spor aktivitesi damlacık çıkışı ve hızını artırmaktadır. Bu nedenle sosyal mesafe en az 2 metre olarak uygulanmalıdır.
- Spor salonundaki koşu bandı/bisiklet vb. ekipman aralarında en az 2 metre olacak şekilde yerleştirilmelidir.
- Yakın temas gerektiren sporlar ile takım halinde yapılan grup egzersiz ve sporlar yapılmamalıdır.
- Spor salonu içinde de öğrenci ve personel maske takmaya devam etmelidirler. Yüksek efor gerektiren sporlar nefes alıp vermeyi zorlaştırabileceği için maskesiz yapılabilir. Ancak bireyler arasında en az 2 metre mesafe bulundurulur. Olası teması önlemek için bu sporları maskesiz yapanlar yanlarında maske bulundurur.
- Spor salonunda su ve sabuna erişim kolay olmalı ve burada tek kullanımlık kâğıt havlular bulunması sağlanmalıdır.
- Spor salonuna giderken kişisel malzemeler götürülmelidir.
- Spor salonuna girdikten sonra eller yıkanmalı ya da el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Spor salonu içinde mecbur olmadıkça yüzeylere dokunulmamalıdır. Sık dokunulması mümkün olan yüzeylerin farkında olunmalı ve buralara dokunulduğunda el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Spor salonu, düzenli aralıklar temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.
- Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "[Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi](#)"nde yer alan spor salonlarıyla ilgili uyarılar dikkate alınmalıdır.

8.8. Mescitlerde Alınması Gereken Önlemler

- Mescit girişinde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Mescite girerken maske takılmalı ve namaz esnasında da maske çıkarılmamalıdır.
- Vakit namazları bireysel kılınmalıdır. Mescit içerisinde kalabalık oluşturulmamalıdır.
- Abdest alırken ve namaz kılarken sosyal mesafeye (en az 1 metre) uyulmalıdır.
- Mescit içerisindeki Kur'an-ı Kerim dahil diğer kitaplar kilitli dolaplarda bulundurulmalı, ortak kullanımı önlenmelidir.
- Ortak kullanımda olan tespih, takke, rahLe vb kaldırılmalıdır.
- Seccade kişiye özel olmalıdır.
- Mescit en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.
- Mescitlerden terlikler kaldırılarak kişisel havlu kullanılması sağlanmalıdır.
- Mescitte bulunan halılar su ve deterjanla temizlenmeli, varsa abdest alınan yerlerin temizliğine dikkat edilmelidir. Abdest alınan yerlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalı, hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.

8.9. Berber ve Kuaförlerde Alınması Gereken Önlemler

- Yurt içindeki berber ve kuaförlerde kalabalık oluşmasını engellemek için, öğrenciler randevu ile kabul edilmelidir.
- Berber ve kuaförlerde koltuk/birim sayısı kadar içeriye öğrenci kabul edilmelidir.
- Çalışanlar ve öğrenciler kuralına uygun maske takmalıdır. Maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmelidir.
- Eller yıkanmalı ya da el antiseptiği kullanılmalıdır. Berber ve kuaförlerin içinde gerekli olmadıkça yüzeylere dokunulmamalıdır. Çevreye temas sonrası el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Müşteri ile 1 metreden yakın ve 15 dakikadan uzun temas olasılığı olan berber ve kuaförlerin yüz koruyucu kullanması sağlanmalıdır. Yüz koruyucu her müşteri sonrasında %70'lik alkol ile silinerek tekrar kullanılabilir.
- Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmelerini sağlanmalıdır. Bunun için, eller sık sık en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği ile temizlenmelidir.
- Yurt berber ve kuaförlerinde Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "[Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi](#)"ndeki uyarılar dikkate alınmalıdır.

8.10. Asansörlerde Alınması Gereken Önlemler

- Asansörlerin kullanımı sınırlandırılmalıdır.
- Kapasitesinin üçte biri sayıda kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir.
- Asansör içerisinde sosyal mesafeyi korumak amacıyla kişilerin durması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.

8.11. Öğrencilere Yönelik Önlemler

- Öğrencilerin COVID-19'a yönelik yurt girişinin görünür bir yere asılmış olan ve içeride uyulması beklenen kuralları açıklayan bilgilendirmeyi okumaları sağlanmalıdır.
- Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi şikayetleri olan, COVID-19 tanısı alan ve temaslı olan öğrencilerin yurda girişlerine izin verilmemelidir.
- Öğrenciler yurttan kaldıkları süre içerisinde aynı odada, aynı öğrencilerle kalmaları sağlanmalı, oda değişikliği yapılmamalıdır. Oda değişikliği zorunlu ise odalardaki eşyalar temizlendikten sonra yapılmalıdır.
- Öğrenciler, arkadaşları ve çalışanlar ile aralarında sosyal mesafeyi sağlamaları hususunda uyarılmalıdırlar.
- Öğrencilerin yurt içinde ortak alanlarda kurallara uygun maske takması sağlanmalıdır.
- Öğrenciler yurda girdiklerinde alkol bazlı el antiseptiği veya en az %70'lik alkol içeren kolonya kullanılmalıdır.
- Öğrenciler, yurt içinde mecbur kalmadıkça yüzeylere dokunmamalıdır. Sık sık eller su ve sabunla yıkanmalı veya el antiseptiği kullanmalıdırlar.
- Ellerle yüz, göz, ağız ve buruna dokunulmamalıdır.

- Öğrencilerin yurt içi ortak kullanım alanlarında mümkün olduğu kadar kısa süre kalması sağlanmalıdır.

8.12. Personeli Korumaya Yönelik Önlemler

- Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olan çalışanlar tıbbi maske takılarak, COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- Çalışanların tümünün kuralına uygun maske takması sağlanmalıdır. Maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmelidir.
- Öğrenciler ile 1 metreden yakın ve 15 dakikadan uzun temas olasılığı olan personelin yüz koruyucu kullanması sağlanmalıdır. Yüz koruyucu %70'lik alkol ile silinerek tekrar kullanılabilir.
- Çalışanların el hijyenine dikkat etmelerini sağlanmalıdır. Bunun için, eller sık sık en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği ile temizlenmelidir. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- Personelin dinlenme alanlarında sosyal mesafenin korunması ve maske takılmasının sürdürülmesi sağlanmalıdır. Yemek yerken ya da çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için, bunun yapıldığı kapalı alanda aynı anda birden fazla kişinin olmaması sağlanmalıdır.

8.13. Güvenlik Görevlilerine Yönelik Önlemler

- Yurda girişte görev yapan güvenlik görevlileri ile kuruma giriş yapanlar arasında en az 1 metre mesafeyi sağlayacak şekilde düzenleme yapılmalıdır. Görevliler tıbbi maske takmazdır. Bir metreden daha yakın temas söz konusuysa tıbbi maske ve yüz koruyucu kullanılmalıdır.
- Güvenlik görevlisinin aktif olarak görevini yaptığı süre boyunca kesintisiz olarak maskesini kullanması gerekmektedir. Maskeler nemlendikçe ve kirlendikçe yenileri ile değiştirilmelidir.
- Yalancı güven hissi oluşturarak COVID-19 bulaşma riskini arttırabileceği için güvenlik görevlileri eldiven kullanmamalıdır.
- Maskelerin takılması ve çıkartılması sonrasında her seferinde uygun el hijyeni sağlanmalıdır. Eller en az 20 saniye su ve sabunla yıkanmalı veya el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Görevlinin dinlenmek üzere yerinden ayrılması halinde (çay, yemek vb.) kullanılan maske çıkartılmalı ve uygun şekilde çift poşetlenerek atılmalıdır.

8.14. Yurtlarda Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma

- Odalar ve diğer kapalı alanlardaki pencereler günlük rutin temizlik esnasında açık olmalı ve temizlik sonrası en az 1 saat havalandırılmalıdır.
- Yurtlarda her gün odaların ve ortak kullanım alanlarının düzenli olarak temizliği yapılmalıdır.
- Oda temizliğini yapacak kişinin ellerini yıkadıktan sonra eldiven giymesi ve temizliği eldivenle yapması gereklidir. Her oda temizliğinden sonra eldiven çıkartılmalı eller uygun şekilde yıkanmalı ve bir sonraki oda temizliğinden önce yeni eldiven giyilmelidir.
- Yurtlarda özellikle sık dokunulan yüzeylerin (merdiven kolları, kapı kolları, asansör düğmeleri, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilen, dayanıklı yüzeyler için kullanılması önerilen dezenfektanlardır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

- Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon, fotokopi makinaları ve diğer cihaz yüzeyleri % 70lik alkolle silerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.
- Kullanılan dezenfektanlar Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış olmalıdır.
- Yurtlarda dezenfeksiyon için ULV, ozon ve püskürtmeli dezenfeksiyon uygulaması gibi yöntemler kullanılmamalıdır.
- Bardak ve tabak gibi ortak kullanılan eşyalar her kullanım sonrasında su ve deterjanla yıkanmalı ve kullanımına kadar temiz bir ortamda saklanmalıdır.
- Yatakhanelerde bulunan tekstil (nevresim, çarşaf, havlu vb.) ürünleri katlanarak bohçalanmalı, bu işlem sırasında toz ve partikül oluşumuna izin vermeyecek (çırpma ve silkeleme yapılmamalıdır) şekilde toplanmalıdır.
- Çarşaf ve havlu gibi tekstil ürünleri ise en az 60 °C'de deterjan ile çamaşır makinesinde yıkanmalıdır.
- Halı, koltuk gibi yüzeyler su ve deterjanla silinebilir veya toz kaldırmayacak özelliğe sahip makineler ile yıkanabilir. Bu amaçla sıcak buhar da uygulanabilir.
- Mescitte bulunan halılar su ve deterjanla temizlenmeli, varsa abdest alınan yerlerin temizliğine dikkat edilmelidir. Abdest alınan yerlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalı, hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır. Mescitler havalandırılmalıdır.
- Spor salonu, düzenli aralıklar temizlenmelidir.
- Yemek hazırlama, sunma, satış alanlarının temizliği her kullanımdan sonra özen gösterilerek yapılmalıdır.
- Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkatabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60 °C'de yıkanması önerilir. Paspas başlıkları su içerisinde bekletilmemelidir.
- Temizlik ürünleri üretici firma önerilerine göre kullanılmalıdır. Kullanıldıktan sonra yeterli havalandırma sağlanmalıdır.
- Çöpler günlük olarak ve güvenli bir şekilde atılmalıdır.
- Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp iş yerindeki çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Tuvaletlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalı, hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.
- Yurtlarda kapı ve pencereler açılarak sık havalandırma sağlanmalıdır.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan yurtlarda etkin şekilde ve dış ortamdan havalandırma sağlanmalıdır. Havalandırma sisteminin filtrelerinin kontrolleri ve değişimleri düzenli yapılmalıdır.
- Merkezi havalandırma sistemleri dışındaki klima sistemleri ve vantilatör kullanılmamalıdır.
- Yurtlarda dinlenme alanları ve iş yeri tuvalet pencereleri açık tutulmalıdır.
- Yurtlarda UV cihazı ile ortam dezenfeksiyonuna gerek yoktur.

9. COVID-19 KAPSAMINDA OKUL PANSİYONLARINDA ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

Dünyada hızla yayılan COVID-19 salgını nedeniyle ülkemizde alınan tedbirler kapsamında, gelişen yeni durumlar göz önünde bulundurularak herhangi bir mağduriyet yaşanmaması için yatılılık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin tedbirler aşağıda belirtilmiştir:

9.1. Genel Önlemler

- Pansiyonda alınan tedbirlere ilişkin takip ve koordinasyondan sorumlu müdür yardımcısı görevlendirilmesi yapılmalıdır.
- Pansiyonlu okullarda barınan yöneticiye, belleticiye, nöbetçi belleticiye, yardımcı personele ve öğrenciye yönelik bulaşıcı hastalıklar, bulaşıcı hastalıklardan korunma yolları ve hijyen konularında eğitim verilmelidir.
- Pansiyonda çalışan yardımcı personelin hijyen sertifikası alması sağlanmalıdır.
- Gıda ürünleri ve hijyeni, satın alma, mal kabul, depo mutfak, gıda hazırlanması ve sunumunda bulunan tüm görevliler alınan önlemler ve süreç konusunda periyodik olarak bilgilendirilmelidir.
- Okul yönetimi tarafından belirlenen aralıklarla belletmenin, pansiyonda çalışan diğer görevliler ve öğrencilerin ateş durumları ölçülerek kayıt altına alınmalıdır.
- Pansiyonlara ziyaretçi kabul edilmemelidir.
- Kullanılan maske ve eldivenlerin atılması için atık kutuları bulundurulmalıdır.
- Pansiyonda klima ya da havalandırma sistemi bulunması halinde filtreler düzenli olarak değiştirilmelidir. Odalarda bulunan klimaların üretici talimatları doğrultusunda düzenli bakım ve onarımlarının yapılması sağlanmalıdır.
- Yürütülen çalışmalar düzenli olarak kayıt altına alınmalı, periyodik izleme formları ve kontrol Listeleri hazırlanmalıdır. (COVID-19 salgını kapsamında günlük yapılacak işlemlerin yapılıp-yapılmadığına dair her gün, müdür yardımcısı tarafından gerekli incelemelerin yapılması ve oluşturulacak forma işlenmesi sağlanmalıdır.)
- Ortak kullanım alanlarında ve pansiyon girişinde Sağlık Bakanlığı onaylı alkol bazlı el antiseptiği veya dezenfektan bulundurulmalıdır.
- Hijyenik malzeme, koruyucu ekipman ve maske zorunlu olarak kullanılmalıdır.
- Elle temas edilen alanların daha sık aralıklarla dezenfeksiyonu sağlanmalıdır.
- Eller en az 20 saniye boyunca sık aralıklarla yıkanmalı.
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeyler; kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, televizyon ve klima kumandası, ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve Lavabo temizliğine azami özen gösterilmelidir.
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeyler; kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, televizyon ve klima kumandası, ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve Lavabo temizliğine özen gösterilmelidir.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan pansiyonların havalandırması temiz hava dolaşımını sağlayacak şekilde düzenlenmeli ve kapı ve pencereleri sık sık açarak doğal havalandırma yapılmalıdır.
- Pansiyon giriş holünde veya dış cephesinde, öğrenci ile personelin kolayca görebileceği genel kullanım alanlarında, pansiyonda uygulanan ve uyulması gereken COVID-19 tedbirleri ve kurallarının yer aldığı panolar düzenlenmelidir.

9.2. Giriş Çıkışlara Yönelik Önlemler

- Virüs riskini henüz bina içerisine girmeden engellemek amacıyla pansiyona giriş kapılarında barınan öğrenci, görev yapan (aşçı, sağlıkçı, güvenlik görevlisi ve yardımcı personelin) ve yönetici konumunda çalışan personelin ateş ölçümü yapılmalıdır.
- Giriş-çıkış kapılarına, yemekhane, etüt odalarına, oda girişlerine ve koridorlara dezenfektan konulmalıdır.
- Kurye, kargo görevlisi vb. kişiler pansiyona alınmamalı, teslimatlar dış kapıda yapılmalıdır.
- Girişlere hijyen paspası konulmalıdır.

9.3. Yemek Hizmetlerine Yönelik Önlemler

- Yemek salonları, giriş alanı ve holü, ilave salonlar gibi genel alan kullanımları ve açık alanlar dâhil yemekhanenin tamamı sosyal mesafe planına uygun olarak düzenlenmelidir.
- Pansiyonun içinde veya dışarısında sıra oluşabilecek her yerde (Lavabo önleri vb.) 1,5 metre ara ile sosyal mesafe işaretlemeleri yapılmalıdır.
- Kahvaltı büfeleri ve açık büfeler yerine öğrencilere özel tabaklar hazırlanmalı ve yemek ihtiyacı için yemekhane alanlarında paketlenmiş yiyecek seçenekleri sunulmalıdır.
- Yemekhanede açık büfe uygulamasının el teması riski olan riskli bir uygulama olduğu unutulmamalıdır. Açık büfe uygulaması yapılacaksa servisin çalışanlar tarafından yapılması sağlanmalıdır.
- Yemek servisi verilen masalar arası mesafe her yönden 1,5 metre, yan yana sandalyeler arası 60 cm olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Karşılıklı oturmada masa eni 70 cm'den küçük masalarda çapraz oturma düzeni uygulanmalı veya karşılıklı oturma mesafesinin artırılması amacıyla iki masa birleştirilerek kullanılmalıdır.
- Servis personeli, servis esnasında mesafe kurallarını korumaya ve temastan kaçınmaya özen göstermelidir.
- Yemekhane ve mutfak çalışanlarının el temizliğine dikkat edilmelidir. Koruyucu ekipman kullanılmalıdır.
- Bardak ve tabak gibi ortak kullanılan eşyalar her kullanım sonrasında su ve deterjanla yıkanmalı, temiz bir ortamda saklanmalıdır. Mümkünse tek kullanımlık bardak ve tabak kullanılmalıdır.
- Çay/kahve makinesi, su sebilleri, içecek makinesi gibi araçlar kaldırılmalı veya servis elemanı aracılığıyla servis yapılmalıdır.
- Tek kullanımlık şeker, tuz, baharat, peçete kullanılmalıdır.
- Mutfakta, personelin uyması gereken kurallar ve iyi hijyen uygulamaları ile ilgili görsel/yazılı bilgilendirme yapılmalıdır.
- Mutfak araç-gereçleri her kullanım sonrasında uygun temizlik malzemeleriyle yıkanmalı, temiz bir ortamda saklanmalıdır. Ayrıca yapılan tüm dezenfeksiyon işlemleri ile kullanılan malzemeler kayıt altına alınmalıdır.
- Gıda güvenliği ve mutfak hijyeni uygulamalarının Pansiyonlu Okullar için Beslenme Hizmetleri Rehberi, ilgili mevzuat ve yönetmeliklere uygun yapılması sağlanmalıdır.
- Gıda üretim alanına ham madde ve ürün sevklerinde ve mutfak alanında hijyen bariyerleri, sterilizasyon cihazları, el ve vücut hijyeni için gerekli alet ve ekipman bulundurulmalıdır.
- Mutfak ve pişirme alanlarına görevli olmayan personel girmemelidir.

9.4. Barınma ve Etüt Hizmetlerine Yönelik Önlemler

- Etüt odalarında sosyal, mesafe uygulanarak çalışma masaları yerleştirilmelidir.
- Etüt odasındaki çalışma masalarına mümkünse pleksiglas malzeme ile şeffaf ayraçlar konularak korunma sağlanmalıdır.
- Pansiyonlarda mümkün olduğu ölçüde tek kişilik odalarda kalmaları sağlanmalı, sağlanamıyorsa yataklar arasında en az 1 metre mesafe bırakılmalıdır.
- Öğrenci odaları her gün, öğrenciler okula gittikten sonra temizlik görevlileri tarafından en az 2 (iki) saat boyunca havalandırılmalı. Personel eldiven, maske ve koruyucu ekipman kullanmak şartıyla gerekli dezenfeksiyon işlemi yapılmalıdır.
- Oda temizliğini yapacak kişi ellerini yıkadıktan sonra eldiven giymeli ve temizliği öyle yapmalı. Her oda temizliğinden sonra eldiven çıkartılmalı eller uygun şekilde yıkanmalı ve bir sonraki oda temizliğinden önce yeni eldiven kullanılmalıdır.
- Öğrenci yatakhanelerindeki çarşaf, nevresim, yastık kılıfı ve battaniyeler her hafta değiştirilmelidir. Tekstil ürünleri ise 60-90 °C'de deterjan ile çamaşır makinesinde yıkanmalıdır.
- Islak zeminlerin dezenfeksiyonunun periyodik sıklığı artırılmalıdır. Bu alanların temizliği için su ve deterjan ile temizlik yapıldıktan sonra sulandırılmış çamaşır suyu ve Klor tablet kullanılmalıdır.
- Zemine kilim, halı, örtü gibi toz tutucu malzemelerin serilmemelidir.
- Yatakhaneler ve etüt salonları doğal havalandırma yoluyla sık sık havalandırılmalıdır.
- Yatakhane ve etüt salonlarının temizliği uygun temizlik malzemeleriyle yapılmalı ve kayıt altına alınmalıdır.
- Pansiyonda kalan her öğrenci kişisel eşyalarını sadece kendisinin kullanmalıdır.

9.5. Personele Yönelik Önlemler

- Birlikte yaşadığı kişilerin COVID-19 açısından izlenebilmesi için personelden periyodik bilgi alınmalıdır.
- Personel girişinde temassız ateş ölçümü yapılmalı ve el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Personele, çalışma yerine, öğrenciler ve ortam ile temasına uygun kişisel koruyucu ekipman (tıbbi maske, yüz koruyucu gibi) ile el antiseptiği sağlanır ve kullanımı izlenmelidir. Bütün personel, ağız ve burnu kapatacak şekilde tıbbi maske kullanmak zorundadır. Maskeler gün içinde nemlendikçe mutlaka değiştirilmelidir.
- Personel kıyafetlerinin günlük temizliği ve hijyeni sağlanmalıdır.
- Personelin Lavabo, ortak yemek yeme ve dinlenme alanları sosyal mesafe koşullarına uygun olarak düzenlenmeli, bu konuda gerekirse yer işaretleri, şerit, bariyer gibi düzenlemeler yapılmalıdır. Bu alanların temizliği ve kurallara uygun şekilde dezenfeksiyonu düzenli olarak sağlanmalıdır.
- Mal tedariki veya başka sebeplerle (tamir, bakım vb.) pansiyona geçici olarak kabul edilen kişilerin temasının asgari düzeyde tutulmasına yönelik kurallar belirlenerek uygulanması izlenmelidir. Ayrıca, bu kişilerin sosyal mesafe kuralı korunarak ve koruyucu donanım kullanarak işlemlerini yapmaları sağlanmalıdır.
- Personelin kurum içinde ve dışında giydikleri kıyafet farklı olmalıdır. Personel mesai saatleri içinde kuruluş dışına çıkmamalıdır.

9.6. Lavabo ve Tuvaletlerin Temizliğine Yönelik Önlemler

- Tuvalet alanına giriş kapılarının kolları uygun temizlik malzemesi ile sık sık silinmelidir.
- Tuvaletlerin zeminleri, klozetler, pisuarlar, Lavabolar, musluk ve batarya başlıkları, kapı kolları uygun temizlik malzemesi ile sık sık temizlenmeli ve dezenfeksiyon edilmelidir.
- Tuvalet ve Lavaboların temizlik saatleri kayıt edilmeli ve temizlik saatleri görünür şekilde asılmalıdır. Devamlı sıvı sabun, tuvalet kâğıdı ve kâğıt havlu bulundurulmalıdır.
- Temizlik yapan personel kişisel koruyucu ekipman kullanmalı, işlem sonrası kullanılan malzemeler çöpe atılarak, su ve sabunla en az 20 saniye el temizliği ve hijyeni sağlanmalıdır.
- Tuvaletlerde el kurutma fanları kapatılarak kullanım dışı bırakılmalı, tek kullanımlık kâğıt havlular kullanılmalıdır.
- Olası Vaka Durumunda Alınmasında Gereken Önlemler
 - Diğer öğrencilerden ivedilikle ayrılıp, maske takılması sağlanarak sağlık birimine başvurmaları sağlanmalıdır.
 - Koronavirüs tanısı kesinleşen hastanın odası 24saatsüreyle havalandırılmalı ve boş bırakılmalı.
 - Kişi ile aynı odayı paylaşanların cerrahi (tıbbi) maske takması sağlanarak pansiyonda barınan diğer öğrencilerden izole edilmelidir.
 - Kişinin başvurduğu sağlık birimi tarafından, il/ilçe Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalıklar Birimine ivedilikle bilgi verilmelidir.
 - Temasları saptanarak, temas özelliklerine göre (yakın temaslı, temaslı) gerekli izlem prosedürleri başlatılmalıdır.
 - COVID-19 tanısı kesinleşen hastanın odası 24 saat süreyle havalandırılmalı ve boş tutulması sağlanmalıdır. Sonrasında detaylı bir şekilde su ve deterjanla temizlenmeli, bu işlemler sonrasında odaya yeni kişi alınmalıdır.

10. COVID-19 KAPSAMINDA YATILI KURAN KURSLARINDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19'un ana bulaşma yolu damlacık ve temas yoluyla. Yatılı Kuran Kursları toplu bulunan yerlerden olduğu için COVID-19 bulaşma açısından risklidir. COVID-19 bulaşma riskini en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır. Kurs binalarının girişlerinde ve içerisinde uygun yerlere kurallar, sosyal mesafe, maske kullanımı ve el temizliğiyle ilgili bilgilendirme afişleri asılmalıdır. Kurs binaları girişinde ve içeride uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulmalıdır.

10.1. Yatılı Kuran Kurslarında Alınması Gereken Genel Önlemler

- COVID-19'dan sorumlu bir personel görevlendirilmelidir.
- Kuran kursu eğitim faaliyetine başlamadan önce binasının genel temizliği su ve deterjanla yapılmalıdır.
- Kurslarda ateş ölçer, maske, sıvı sabun ve el antiseptiği veya en az %70 alkol içeren kolonya bulundurulmalıdır. Kullanılmış maskeler için kapaklı çöp kutuları temin edilmelidir.
- Kuran kurslarında en az 4 metrekareye bir kişi düşecek şekilde personel ve öğrenci planlaması yapılmalı, içeriye alınması gereken kişi sayısı buna göre düzenlenmelidir.
- Yemekhane, derslik, çalışma salonları, mescit, kantin vb. toplu kullanım alanları bulunması durumunda kişiler arasındaki sosyal mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Bina girişinde ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateş ölçen personel tıbbi maske ve yüz koruyucu kullanmalıdır. Ateşi 38 °C'dan yüksek olanlarla öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olanlar içeri alınmamalı, tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- Kuran kursunda bulunan eğitmen, öğrenci ve diğer personel maske takmalı ve maskesi olmayanlar için bina girişinde maske bulundurulmalıdır. Kuran kursunda bulunan kişilerin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmelidir. Yeni maske takılırken ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Kuran kurslarına salgın döneminde mümkünse ziyaretçi kabul edilmemelidir.

10.2. Eğitim Alanlarında Alınması Gereken Önlemler

- Eğitmenlerin COVID-19 belirtileri konusunda eğitim almaları sağlanmalı, belirtiler konusunda dikkatli olmaları, özellikle Kuran kursuna dışarıdan yatılı kalmak üzere yeni katılan öğrencileri 14 gün süreyle COVID-19 semptomları açısından izlemeleri ve herhangi bir belirti gelişmesi halinde sağlık kurumuna gitmeleri konusunda bilgilendirilmelidir. Temaslı takibi için derslikler ve yemekhanelerde aynı öğrencinin aynı yerde oturmaları sağlanmalıdır.
- Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan / gelişen öğrenciler, eğitmenler ve diğer çalışanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir. İl/ ilçe sağlık müdürlüğüne bildirilmeli ve Sağlık Bakanlığı COVID-19 rehberine göre yönetilmelidir. Şüpheli COVID-19 vakası ile aynı sınıfta kalan öğrenciler sonuç çıkana kadar ayrı bir yerde izole edilmelidir.
- COVID-19 vakasının odası 24 saat süreyle havalandırılır ve boş tutulması sağlanır.
- COVID-19 vakasının, oda temizliğini yapacak kişi tıbbi maske, forma ya da tek kullanımlık önlük, yüz koruyucu ve eldiven kullanmalıdır; temizlik görevlisi ellerini yıkadıktan sonra eldiven giymeli ve temizliği eldivenli ellerle yapmalıdır.
- Öğrenciler gün boyu aynı sınıflarda ders görmeli, sınıf değişikliği yapılmamalıdır. Değişiklik zorunlu ise sınıfların her kullanım sonrası havalandırılıp temizlik ve dezenfeksiyonu yapılmalıdır.
- Dersler mümkün olan en az kişi sayısı ile yapılmalı, birkaç sınıfın bir araya gelmesi ile

ortak yapılan derslerde oturma düzeni sosyal mesafe en az 1 metre olacak şekilde ve maske takılarak olmalıdır. Birer boşluk bırakarak çapraz oturma düzeni yapılmalıdır. Damlacık oluşturması nedeniyle sınıflar içinde yüksek sesle yapılan aktiviteler yapılmamalıdır.

- Dersler sırasında eğitmen ile öğrenciler arasında en azı metre mesafe olacak şekilde oturma düzeni oluşturulmalıdır. Oturma düzeni yüz yüze gelecek şekilde karşılıklı olmamalı, çapraz oturma olmalıdır. Damlacık oluşturması nedeniyle sınıf içinde yüksek sesle yapılan aktiviteler yapılmamalıdır. Sesli okumaların (ezberlediği dersini veren öğrencilerin okumaları gibi) mümkünse online yapılmalıdır. Yapılamadığı durumlarda bu mesafe en az 2 metre olmalı ve öğrenci yüz koruyucu, eğitmen tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucu kullanılmalıdır.

- Kur'an-ı Kerim, kitap, kalem vb. eğitim malzemeleri kişiye özel olmalı, öğrenciler arası malzeme alışverişi yapılmamalıdır.

- Öğrencilerin ders aralarında toplu halde bir arada bulunmamları sağlanmalıdır.

- Kuran Kursu koridorları, sınıfları ve spor salonlarında su dışında içecek ve yiyecek tüketilmesine izin verilmemelidir.

10.3. Yemekhanelerde Alınması Gereken Önlemler

- Yemekhane girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.
- Yemekhanede masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenleme yapılmalıdır.

- Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve mümkün ise aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanmalıdır. Çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilmelidir.

- Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulanması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeler yapılmalıdır.

- Baharat, kürdan, tuz vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulması sağlanmalıdır.

- Yemekhane görevlileri kişisel hijyen kurallarına uygun davranmalı ve maske takmalıdır.

- Masada yeme ve içme dışında maske takılmalıdır.

10.4. Mescitlerde Alınması Gereken Önlemler

- Mescit içerisinde 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde planlama yapılmalıdır.
- Mescit girişinde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Mescide girerken ve namaz esnasında da maske takılmaya devam edilmelidir.
- Abdest alırken ve namaz kılarken sosyal mesafeye (en az 1 metre) uyulmalıdır.
- Mescit içerisindeki Kur'an-ı Kerim dahil diğer kitaplar kilitli dolaplarda bulundurulmalı, ortak kullanımı önlenmelidir.

- Ortak kullanımda olan tespih, takke, rahle vb. kaldırılmalıdır.

- Seccadeler ve tespihler kişiye özel olmalıdır.

- Mescit en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.

10.5. Kuran Kurslarındaki Öğrenciler, Eğitmenler ve Diğer Personele Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- Öğrenciler, eğitmenler ve diğer personelin COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma

önlemleri hususunda bilgilenmesi sağlanmalıdır.

- Ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olan çalışanlar tıbbi maske takılarak, COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.

- Öğrenciler, eğitimciler ve diğer personelin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.

- Öğrenciler ile 1 metreden yakın temas olasılığı olan eğitimci ve personelin yüz koruyucu kullanması sağlanmalıdır. Yüz koruyucu %70'lik alkol ile silinerek tekrar kullanılabilir.

- Öğrenciler, eğitimciler ve diğer personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.

- Eldiven kullanımı el temizliği yerine geçmez. Yapılan iş, eldiven kullanımını gerektirmiyorsa, COVID-19'dan korunmak amacıyla eldiven kullanılmamalıdır.

- Öğrenciler, eğitimciler ve diğer personel dinlenme alanlarında en az 1 metrelik sosyal mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir.

10.6. Yatakhanelerde Alınması Gereken Önlemler

- Yatakhane girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.
- Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Yatakhanelerde yatak ya da ranzalar en az 2 metre aralıklarla seyreltilerek yerleştirilmelidir.
- Yatak ya da ranzaların yan yana olanlarının bir baş bir ayak ucu şeklinde konumlandırılmalı, ranzada alt ve üst yatışlarda bir baş bir ayak ucu şeklinde düzenlenmelidir
- Yatakhaneler sık sık pencereler açılarak havalandırılmalıdır.

10.7. Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırması

- Kuran kurslarında mescitlerde bulunan halılar su ve deterjanla temizlenmeli, mescit ve abdest alınan yerlerin temizliğine dikkat edilmelidir. Mescitler sık sık havalandırılmalıdır. Abdest alınan yerlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalıdır.

- Binalardaki her türlü eşya, araç ve gerecin, özellikle sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri, musluk ve batarya başlıkları gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 Litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 768152-9) kullanılabilir. Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

- Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir.

- Kuran kurslarında kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılması sağlanmalıdır.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan Kuran kurslarındaki bölümlerin havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Klimalar ve vantilatör kullanılmamalıdır.

- Tuvaletlere el yıkama ile ilgili afişler asılmalıdır.

- Tuvaletlere tek kullanımlık kâğıt havlu ve tuvalet kağıdı konulmalıdır. Hava ile el kurutma cihazları çalıştırılmamalıdır.
- Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır. Antiseptik içeren sabuna gerek yoktur.
- Tuvaletlerdeki bataryalar ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.
- Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.
- Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır. Temizlik sonrasında personel, maske ve eldivenlerini çıkarıp çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalı, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır.